

Editorial convidat

Laura Ponce de León Romero

Membre del Consell Assessor Editorial de l'RTS.

Universitat Nacional d'Educació a Distància

Al llarg de la història, el concepte de treball social ha anat evolucionant fins a convertir-se en una professió, a través dels coneixements adquirits a la universitat que n'avalen la pràctica, vinculada al desenvolupament d'una metodologia d'intervenció i a un codi deontològic que en regula l'activitat professional.

Aquesta evolució ha tingut lloc a l'uníson amb els canvis que s'han produït en totes les estructures econòmiques, polítiques, socials, educacionals i fins i tot docents del país els últims quaranta anys, que han afectat positivament el benestar dels ciutadans espanyols.

En aquesta profunda transformació caldria destacar la retroalimentació que s'ha donat entre la intervenció i la docència, on el grau de complexitat de la primera ha exigint l'especialització de la segona, i viceversa; i que va començar a manifestar-se a la dècada dels anys vuitanta amb el reconeixement dels estudis universitaris de la Diplomatura de Treball Social i la creació i consolidació del Sistema Públic de Serveis Socials, el referent del qual han estat els treballadors i les treballadores socials. Posteriorment, a la primera dècada d'aquest segle, també es va fer amb el reconeixement de l'anhelat Grau de Treball Social i l'aprovació de la Llei per a la promoció de l'autonomia personal i l'atenció a la dependència, que universalitza en part els Serveis Socials, aconseguint dur a terme alguns dels objectius planificats per les organitzacions socials i educatives.

Un altre dels elements definidors que ha marcat aquesta evolució ha estat la investigació, que fins fa poc temps s'havia orientat a l'anàlisi de la intervenció social. El seu objectiu era eminentment pràctic, obviant-ne la finalitat teòrica. El treballador i la treballadora social han tingut una formació i una actitud investigadora bàsiques que els ha permès elaborar diagnòstics i projectes d'intervenció.

Aquest ha estat el plantejament de la majoria dels treballadors i les treballadores socials durant els últims anys als seus àmbits de treball, on s'ha donat preferència als objectius de la intervenció i no als de la investigació, deixant per als sociòlegs i altres professions l'estudi més teòric. Per això la professió ha estat sotmesa a fortes crítiques per part d'altres professions, que n'han qüestionat la capacitat investigadora.

Amb la incorporació dels Graus de Treball Social a l'Espai Europeu d'Educació Superior (EEES), la docència va afegir entre les seves competències d'aprenentatge la investigació per a l'acció, i també per a la implementació teòrica, cosa que va originar la necessitat d'adquirir noves capacitats, que a llarg termini permetran un desenvolupament intel·lectual millor a través dels projectes de final de grau i de final de màster, i de les

tesis doctorals, i facilitarà l'increment del nombre de publicacions en Treball Social en forma d'articles científics, manuals i llibres.

Les revistes científiques són una eina important per potenciar aquesta retroalimentació i el desenvolupament de la professió, oferint a les noves generacions de professionals la possibilitat de continuar implementant el contingut teòric en Treball Social, la qual cosa permetrà alhora l'especialització de l'acció i viceversa.

Els col·legis professionals, com les universitats, conscients d'aquest canvi, han començat a actualitzar les seves revistes, tenint en compte els estàndards de qualitat que s'exigeixen a les revistes científiques a Europa. A Espanya, totes les disciplines tenen revistes indexades en repositoris de primer nivell (Journal Citation Report JCR), però al nostre país, el Treball Social no té aquestes publicacions, que legitimen intel·lectualment i teòricament la professió. Aquesta dada ens hauria de fer reflexionar sobre el nostre desavantatge respecte d'altres carreres, enfocades també a la intervenció, com la medicina o l'educació.

Les revistes científiques d'altres professions no són una parcel·la exclusiva de les universitats, hi publiquen professionals, docents i investigadors, que comparteixen les seves experiències, innovacions i saviesa amb la comunitat científica internacional. A dia d'avui les revistes són el punt de trobada bàsic per a la professió i per a la societat en general, perquè el seu poder de difusió s'ha multiplicat exponencialment a través de l'ús de les noves tecnologies. Qualsevol personal a qualsevol part del món pot accedir a una informació immediata sobre una temàtica concreta. La informació s'ha globalitzat, però de vegades les revistes de treball social que hi ha al nostre país continuen sent localistes, i perden l'oportunitat de difondre l'immens cabal de coneixement que genera la professió.

En la disciplina del Treball Social ens hem acostumat que altres teoritzin per nosaltres, però potser és el moment que professionals, investigadors i docents de la professió uneixin les seves fortaleses per publicar en revistes científiques, la qual cosa es traduirà en prestigi i legitimitació dins del conjunt de les professions que interactuen dins de les ciències socials.

Per tot això, és una satisfacció que la Revista de Treball Social (RTS), la més antiga d'Espanya en l'àrea de Treball Social i tot un referent professional, hagi decidit emprendre una nova etapa modernitzadora, intentant aconseguir a mitjà termini els estàndards que per la comunitat científica a les seves publicacions cosa que li permetrà conquerir una vegada més el futur, com ho ha fet al llarg de la seva història, i redundar finalment en la legitimitació de la professió del Treball Social.